

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

fieri: Deum facile commotum iri, ut animam in cœlum recipiat. At:

Divina Christi gratia

Quâ sic abusus est datâ:

Vix prosequetur illum.

Verè siquidem Augustinus: *Simulata pietas, non est pietas, sed duplex impietas.* Ideò veri Christiani studiose id caveant, ut non modò Deo in integritate cordis serviant, sicut David, 1. Reg. 9. v. 4. sed & cum proximo sincerè agant, nam in Christo Jesu veritas, Eph. 4. v. 21.

Non hoc observavit Princeps Pharisæorum, qui quidem Christum ad convivium invitavit, quasi sincerè ergà eum affectus esset: verùm sub prætextu hoc occasionem captat, ut in periculum illum adducat, sicut prælectum Evangelium pluribus testatur.

Nos methodo nostra inservientes, videbimus

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegesis.

Scribit Diodorus Siculus, quod in insula quâdam novi orbis, homines reperiantur, qui scissas linguas habeant, adeò prompti loquela, ut non modò hominum orationem formare, sed & avium cantum imitari possint.

Hoc quidem quoad literam fabula videtur: verùm elegantem allegoriam hinc concinnare possumus. Inveniuntur enim inter nos quoque homines, qui non modò bilingues, sed & bicordes sunt: & externè

probos & humanos se simulant, nihilominus virulentiam in corde fovent: sicut exemplum in Principe Pharisæorum, ejusque convivio hypocritico habemus.

Querela respicit

I. *Subdolam observationem.* Hic Pharisæorum Princeps Christum quidem in convivium invitabat, at non ex caritate & amicitia: sed ut causam haberet, quomodo ipse & contribules Domino malum concinnarent, ideò inquit Evangelista: *Et observabant eum.*

Ejusmodi sycophantæ adhuc hodie ubique inveniuntur, qui lynceis oculis omnes actiones nostras observant, nec rarò exploratores emittunt, actionum nostrarum observatores, quò habeant quod carpant, vel proximo incommodum cendant, ut exemplum Doëgi probat, 1. Sam. 22. v. 9.

Id experiuntur *verbi Pracones*, quando veritatem dicunt ex suggestu, adsunt Coryphæi, qui verba in perversum sensum trahunt, egrediuntur foràs, & calumniantur, Ptal. 41. v. 7.

Id comperit *Christiani Magistratus*, qui & ipsi Coryphæos suos habent, & modò in hoc modò in illo eosdem reprehendunt, hunc nimis leniter, illum rigorosè nimis tractant, ut utrinque verificetur, *Et observabant eum.*

Breviter: quilibet Coryphæos suos habet, qui sollicitam ejus rationem habent, quid loquatur, quid faciat, quid edat, quid bibat, quo se amiciat. Verùm quilibet, quæ recta sunt agat, & mittat vanos istos speculatores. Drusus habebat domum, in quam quilibet introspicere poterat, quid rerum ageret: Hanc illi

illi artifex quidam ita adornare voluit, ut nemo illam introspicere, ille autem foris omnia videre posset, si ei sex millia florenorum numeraret. Sed ipse dixit: Mi amice, non pudet me actionum mearum, sed optarem, ut quilibet in tota Urbe videret, quomodo cum meis viverem. Eodem modo affecti sunt veri Christiani, & ita vitam agunt, ut neminem propterea vereantur. Joh. 3. v. 20.

II. *Sabbathi profanationem.* Christus hic quaerit: Licetne Sabbatho curare? Id non ex ignorantia facit, quasi nesciat, quid æquum aut iniquum sit. Minimè. In ipso enim omnes thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi sunt, Col. 2. v. 3. Sed ut eorum sensa eliciat, & audiat, quid illi respondeant, paratus enim erat in utramque partem. Alibi hanc quaestionem ita proposuit: Licet Sabbathis benè facere an malè? animam salvam facere, an occidere?

Videmus hic *Sabbathi diem sanctam esse*, quæ facilè profanari possit, potissimum si cultus Dei negligatur, quod in ultimâ hâc mundi senectâ adeò invaluit, ut multi Judæorum Cantilenam canant: Quando transibit mensis, & venundabimus frumenta, & Sabbathum, & aperiemus frumentum: ut imminuamus mensuram, & augeamus siclum, & supponamus stateras dolosas, Amos 8. v. 5. Sermo enim Dei plurimis onus est, Jer. 22. v. 39. idèò terrenis occupati sunt, ut intereâ viæ Sion lugeant, Thren. 1. v. 4.

Quod si aurum & argentum in æde sacrâ distribueretur, non dubito, quin homines in frequentia accessuri, & quilibet ad auferendum paratissimus foret: Verùm cœlestes thesauri, qui per verbum & Sacra-

menta distribuuntur, parùm curantur, hic facilè satias nos capit, ut multi unâ concione mensent, & S. Cœna annum, si non plures, contenti sint. Hinc scitè Lutherus alicubi scribit: Wann ich Geld gnug hätte zu geben den Leuten/ich wolte die ganze Welt bald Lutherisch machen/ und noch viel Lutherischer / als ich bin.

Dolendum sanè est, impium mundum temporalia æternis adeò profetere, nec perpendere, quod Christus ait: Quærite primum Regnum Dei, & justitiam ejus, & cætera omnia adjicientur vobis, Matth. 6. 33. Deus sex dies concessit nobis ad corpus curandum, unum saltem cultui suo consecravit, ut illo cibum operemur, non qui perit, sed qui permanet in vitam æternam, Joh. 6. v. 27. Attramen Satanas corda nostra adeò ad terrena incurvavit, ut ea vix attollere queamus, sed aurum magis diligamus, quàm Deum, & hoc modò conscientiam cum salute perdamus. Quid verò prodesset homini, si totum mundum lucraretur, animæ verò suæ detrimentum pateretur? Aut quam dabit homo commutationem pro anima suâ? Matth. 16. v. 26.

Hic multa exempla enarrari possent, quomodo Deus in Sabbathi profanatores animadvertit, si instituti ratio permetteret. Non verò dubium est, quin idem justissimus vindex adhuc vivat, & sicut omni tempore flagitia & peccata punivit: sic etiam non miserebitur omnibus, qui operantur iniquitatem, Psal. 59. v. 9. Ne erretis, non iridetur Deus, Gal. 6. v. 7.

III. *Prae eminentia affectationem.* Hoc vitio laborabant Pharisei, amabant illi primos recubitus in mensis, & primas cathedras in synagogis, & salutationes in

foro, ut Christus illis exprobrat, Matth. 23. v. 6.

Hoc turpe vitium est, quod in ultima hâc mundi fece nimio opere invaluit, ut experientia probat. Equidem cum Anabaptistis non facere possumus, qui simpliciter omnes honorum gradus rejiciunt, prætendentes, in Regno Christi aequalitatem inter omnes obtinere, ex hâc ratione, quia fides personarum acceptionem non admittat, Jac. 2. v. 1. At hoc de spiritualibus beneficiis intelligendum, quæ Christus per sanguinem & mortem suam acquisivit nobis, ad hæc tam egeni quam opulenti pertingere possunt, modò fidem habeant, quam oculi Domini unice respiciunt, Jer. 5. v. 3. hanc qui habet acceptus est illi, sive sit Judæus, sive Græcus, mas aut fœmina, servus sive liber, Gal. 3. v. 28.

Interea in exteriori vita diversi honorum gradus manent, ubi Deus alium alii prætulit: non enim confusionis est Deus, sed pacis, 1. Cor. 14. v. 33. & sicut in corpore membra distinxit, capiti primum locum assignavit, pedibus ultimum, 1. Cor. 12. v. 23. Ita etiam in vita humana omnia juxta ordinem disposuit, ut quidam sint *ἐν τιμωτέροις*, honoratiores, ut in Evangelio vocantur, his jure quoque primus locus debetur, juxta illud: Cui honorem, honorem, Rom. 13. v. 7.

Quod si igitur quilibet intra conzellos se cohibet, & locum illum occupat, qui ipsi ratione functionis & officii debetur, rectè facit, nec à quoquam reprehendi potest. Nam unum quemque sicut vocavit Deus, ita ambulet, 1. Cor. 7. v. 17.

Ex adverso verò, tumidi multi inveniuntur, qui Pharisæis nihil in parte hâc con-

cedentes, in omnibus prærogativam quarunt, & sæpè opprobrii loco ducunt, si honoratiores alii ipsis præferantur, hi fatui sunt, qui stultitiam suam aperiant, Prov. 13. v. 16.

Vitent ergò Christiani hoc vitium. Ne gloriosus appareas coràm Rege, & in loco Magnorum ne steteris; melius est enim, ut dicatur tibi: Adscende huc: quàm ut humilieris coram Principe, ut videant oculi tui, Prov. 25. v. 6. 7.

De Secundo,

SEquitur *Medela*, quæ fuit
I. Ex Christi mansuetudine. Non sanè latebant Dominum insidiæ Pharisæorum, atramen ad invitationem eorum apparet, occasionem querens, utrum illos salutari colloquio ad frugem reducere possit, & unam atque alteram animam à morte salvare, Jac. 5. v. ult. si nihil efficiat, tamen quæ muneris sui sunt fecisse, & hâc *φιλανθρωπία* suâ quasi carbonem ignis super caput illorum congestisse, putandus est, Rom. 12. v. 20.

Maximè verò propter nos id factum, ut agnoscamus hinc, quam mansuetum Dominum in Christo habemus, qui non reddit pro malo malum, sed perfidiam atque malitiam inimicorum suorum, multa patientia suffert. Illi dolos in animo versant, ipse autem esurit & sitit salutem eorum; ipsi laqueos ei tendunt, ille verò bonum ipsis exhibet & *verbis & operibus*. Operibus, dum hydropicum eorum curat. Verbis; dum egregiè ipsos instruit, nihil magis querens in omnibus, quàm ut illos ad Regnum cælorum emendare possit. Eodem modo